

Landes-Regierungs-Blatt

für das

Krakauer Verwaltungsgebiet.

Jahrgang 1857.

Erste Abtheilung.

XXV. Stück.

Ausgegeben und versendet am 1. Juli 1857.

DZIENNIK RZĄDU KRAJOWEGO

d l a

Okręgu Administracyjnego Krakowskiego.

Rok 1857.

Oddział pierwszy.

Zeszyt XXV.

Wydany i rozesłany dnia 1. Lipca 1857.

Circular=Verordnung des Armees=Ober=Commando vom 28. Februar 1857,

(Reichs=Gesetz=Blatt, XXV. Stück, Nr. 107, ausgegeben am 13. Juni 1857),

mit der Kundmachung über die Constituirung des militär=geistlichen Ehegerichtes und über die Organe der Militärgeistlichkeit, welchen von dem apostolischen Feldvicariate die Ermächtigung zur kirchlichen Dispensirung von dem Eheaufgebote ertheilt worden ist.

Mit Bezug auf das kaiserliche Patent vom 8. October 1856 (Reichs=Gesetz=Blatt, XLVI. Stück, Nr. 185*), mit welchem, in Ausführung des Artikels X des Concordates, über die Ehe=Angelegenheiten der Katholiken im Kaiserthume Oesterreich, in soweit sie dem Bereiche der bürgerlichen Gesetzgebung angehören, ein neues Ehegesetz und eine Anweisung für die geistlichen Gerichte des Kaiserthumes Oesterreich in Betreff der Ehe=sachen, wirksam für den ganzen Umfang des Reiches, erlassen worden ist, und mit Bezug auf diese beiden allgemein verbindlichen Gesetze selbst, wird zur allgemeinen Darnachachtung bekannt gemacht, daß zu Folge Anzeige des apostolischen Feldvicariates von demselben das geistliche Ehegericht für die, der militär=geistlichen Jurisdiction angehörigen Personen, für welche diese neuen Ehegesetze verbindlich sind, mit dem Sitze in Wien, und zwar bei dem apostolischen Feldvicariate selbst constituiert, und zur Ertheilung kirchlicher Dispensen von dem Eheaufgebote der Feldclerus in nachfolgender Art ermächtigt worden ist:

1. Alle Feldsuperioren — mit Ausnahme des Wiener Feldsuperiorates — in allen Fällen, wo in ihrem Feldsuperiorats=Bezirke solche Dispensen nachgesucht werden; doch haben die Feldsuperioren diese Dispensertheilungen in ihre, vierteljährig an das apostolische Feldvicariat zur Revision einzusendenden Gestionsprotokolle, als ordentliche Geschäftsstücke einzutragen und daselbst genau ersichtlich zu machen.

Das Wiener Feldsuperiorat bedarf dieser besonderen Ermächtigung nicht, da das apostolische Feldvicariat in Wien seinen Sitz hat, und daher durch unmittelbare Entscheidung solcher Dispensgesuche bei dem letzteren die Parteien keinen Zeitverlust erleiden.

2. Wo eine Todesgefahr vorhanden und die Trauung auf dem Krankenbette vorzunehmen ist, wird jeder zur Trauung befugte Feldcaplan zur kirchlichen Dispensertheilung von allen drei Aufgeboten ermächtigt; nur hat derselbe jeden dieser Dispensfälle nachträglich mittelst Berichtes dem apostolischen Feldvicariate anzuzeigen.

*) Landes=Regierungs=Blatt für das Krakrauer Verwaltungsgebiet, Jahrgang 1856, Oefte Abtheilung, XLIV. Stück, Nr. 190, Seite 492

107.

Okólnik Nadkomendy Wojskowej z dnia 28. Lutego 1857,

(Dziennik Praw Państwa, Część XXV, Nr. 107, wydana dnia 13. Czerwca 1857),

zawierający obwieszczenie względem ukonstytuowania wojskowo-duchownego sądu małżeńskiego i organów duchowieństwa wojskowego, którym od Apostolskiego Wikaryatu polowego udzieloném zostało upoważnienie do kościelnego dyspensowania od zapowiedzi.

Odnośnie do Cesarskiego Patentu z dnia 8. Października 1856 (Dziennik Praw Państwa, część XLVI, Nr. 185 *), mocą którego, w wykonaniu artykułu X konkordatu, o sprawach małżeńskich katolików w Cesarstwie Austriackim, o ile należą do zakresu prawodawstwa cywilnego, wydaną została nowa ustawa małżeńska i instrukcyja dla duchownych sądów Cesarstwa Austriackiego w przedmiocie spraw małżeńskich, obowiązująca w całej objętości Cesarstwa, tudzież odnośnie do obu tychże obowiązujących powszechnie ustaw podaje się do wiadomości celem powszechnego do tego stósowania się, iż w skutek doniesienia Apostolskiego Wikaryatu polowego, duchowny sąd małżeński dla osób, podlegających jurysdykcji wojskowo - duchownej, dla których te nowe ustawy małżeńskie są obowiązujące, ukonstytuowany jest z siedzibą w Wiedniu, a to u samegoż Apostolskiego Wikaryatu polowego, i że duchowieństwo polowe do udzielania dyspens kościelnych od zapowiedzi umocowane jest w sposób następujący:

1. Wszyscy superyorzy polowi, z wyjątkiem wiedeńskiego superyoratu polowego, we wszystkich wypadkach, w których w ich powiecie superyoratu polowego o takie dyspensy upraszają; wszakże superyorzy polowi wnieść mają te udzielania dyspensy do prowadzonych przez się protokołów, które co kwartał do Apostolskiego Wikaryatu polowego dla rewizyi przesłane być mają, jako sprawy zwyczajne i w nich dokładnie je oznaczyć.

Wiedeński superyorat polowy nie potrzebuje tego szczególnego umocowania, albowiem Apostolski Wikaryat polowy ma w Wiedniu swą siedzibę, a przeto strony nie poniesą utraty czasu przez bezpośrednie rozstrzygnięcie takich próśb o dyspensę u tegoż ostatniego.

2. Gdzie jest niebezpieczeństwo śmierci, a zaślubiny na łożu chorego mają być przedsięwzięte, umocowanym będzie każdy do dania ślubu upoważniony kapelan polowy do udzielenia kościelnej dyspensy od wszystkich trzech zapowiedzi; winien tylko podać później każdy z takich wypadków dyspensy za pomocą relacyi do wiadomości Apostolskiego wikaryatu polowego.

---

*) Dziennik Rządu Krajowego dla okręgu administracyjnego Krakowskiego, Rok 1856, Oddział pierwszy, Zeszyt XLIV, Nr. 190, stron. 492.

In solchen Fällen, wo die Dispens von allen drei Aufgeboten ertheilt wird, ist auch stets der Manifestationseid nach Vorschrift des §. 39, Anhang I, und §. 85, Anhang II des Allerhöchsten Ehegesetzes, von den beiden Brautleuten abzunehmen und die von denselben, dem Seelsorger und der anwesenden Militärperson (§. 39) gefertigte Eidesformel den Trauungsacten beizulegen.

Erzherzog **Wilhelm** m. p.
Feldmarschall-Lieutenant.

108.

Circular-Verordnung des Armee-Ober-Commando vom 30. Mai 1857,

(Reichs-Gesetz-Blatt, XXV. Stück, Nr. 108, ausgegeben am 13. Juni 1857),

mit der Kundmachung des Verzeichnisses jener Militärseelsorger, welchen nebst den Feldsuperioren die Ermächtigung zur kirchlichen Dispensation von dem Eheaufgebote ertheilt wird.

Mit Bezug auf den Absatz 5 der mit der Verordnung vom 5. Mai 1857 (Reichs-Gesetz-Blatt, XXIV. Stück, Nr. 102*) kundgemachten Allerhöchsten Entschliessung vom 24. April 1857 wird allgemein bekannt gemacht, daß von dem k. k. apostolischen Feldvicariate die in dem beifolgenden Verzeichnisse aufgeführten Militärgeistlichen, nebst den, laut der Circular-Verordnung vom 28. Februar 1857 (Reichs-Gesetz-Blatt, Nr. 107**) dazu bereits delegirten Feldsuperioren, und unter Aufrechthaltung der im Absätze 2 dieser letzteren Verordnung, für den Fall einer Todesgefahr getroffenen Vorsorge zu der kirchlichen Dispensation von dem zweiten und dritten Eheaufgebote unter den nachfolgenden Bestimmungen ermächtigt worden sind:

- a) daß, was auch von den Feldsuperioren und den nach Absatz 2 der Verordnung vom 28. Februar 1857 (Reichs-Gesetz-Blatt, Nr. 107) dispensirenden Geistlichen zu beobachten ist, in der Dispensformel stets auf die Ermächtigung des apostolischen Feldvicariates vom 19. Mai 1857, Nr. $\frac{140}{E. G.}$ sich zu beziehen sei;
- b) daß diese Feldgeistlichen nach Ablauf jedes Quartals in einem abgesonderten Berichte die Zahl der ertheilten Dispensen, unter Anführung der Namen und des Charakters der Dispensirten, zur Kenntniß des apostolischen Feldvicariates zu bringen haben, und
- c) daß die Dispens von den Militärpersonen ohne Unterschied ihrer sonstigen Zuständigkeit in der Regel bei demjenigen dieser dazu ermächtigten Seelsorger anzufuchen sei, welcher in dem Generalate, wo der Dispenswerber wohnt, angestellt, und dem

*) Landes-Regierungs-Blatt für das Krafauer Verwaltungsgebiet, Jahrgang 1857, Erste Abtheilung, XXIV. Stück Nr. 102, Seite 320.

**) Ebenbaselß, XXV. Stück, Nr. 107, Seite 329.

W takich wypadkach, w których dyspensa od wszystkich trzech zapowiedzi udzieloną będzie, odebraną téż zawsze będzie od obu narzeczonych przysięga manifestacyjna wedle przepisu §. 39, dodatku I, i §. 85, dodatku II Najwyższej Ustawy małżeńskiej, a podpisana przez tychże, księdza i obecną osobę wojskową (§. 39) formuła przysięgi do aktów ślubnych załączoną będzie.

Arcyksiążę **Wilhelm** m. p.
Feldmarszałek Porucznik.

108. Cyrkularz Nadkomendy Wojskowej z dnia 30. Maja 1857,

(Dziennik Praw Państwa, Część XXV, Nr. 108, wydana dnia 13. Czerwca 1857),
z obwieszczeniem konsygnacji owych księży wojskowych, którym obok superyorów polowych udziela się upoważnienie do dyspensacji kościelnej od zapowiedzi.

Odnosnie do 5. ustępu obwieszczonej Rozporządzeniem z dnia 5. Maja 1857 (Dziennik Praw Państwa, część XXIV, Nr. 102 *) Najwyższej Uchwały z dnia 24. Kwietnia 1857 podaje się do powszechnej wiadomości, że od C. K. Apostolskiego Wikaryatu polowego umocowani zostali przywiezieni w załączonej konsygnacji duchowni wojskowi, oprócz delegowanych już ku temu na mocy cyrkularza z dnia 28. Lutego 1857 (Dziennik Praw Państwa, Nr. 107 **) superyorów polowych i przy zachowaniu uczynionej na wypadek niebezpieczeństwa śmierci w ustępie 2 tegoż ostatniego rozporządzenia przezorności co do dyspensacji kościelnej od drugiej i trzeciej zapowiedzi wedle następujących postanowień:

- a) iżby w formule dyspensy, co także zachowaniem być ma przez superyorów polowych i duchownych dyspensujących wedle ustępu 2 rozporządzenia z dnia 28. Lutego 1857 (Dziennik Praw Państwa, Nr. 107), odwołano się zawsze do upoważnienia Apostolskiego Wikaryatu polowego z dnia 19. Maja 1857, Nr. $\frac{140}{E. G.}$;
- b) iżby ci duchowni polowi po upływie każdego kwartału podali do wiadomości Apostolskiego Wikaryatu polowego w osobnej relacji liczbę udzielonych dyspens, z przywiedzeniem imion i charakteru dyspensowanych,
- c) iż osoby wojskowe bez różnicy ich innej przynależności prosić mają o dyspensę tego ku temu umocowanego księdza, który ma posadę w generalacie, gdzie ubiegający się o dyspensę mieszka i najbliższym jest miejsca mieszkania

*) Dziennik Rządu Krajowego dla okręgu administracyjnego Krakowskiego, Rok 1857, Oddział pierwszy, Zeszyt XXIV, Nr. 102, stron. 320.

**) Tamże, Zeszyt XXV, Nr. 107, stron. 329.

Wohnorte des Letzteren der nächste ist; während der Wirkungskreis der Feldsuperiore auf die Hauptstädte, wo sie ihren Sitz haben, und auf die Entscheidungen über abweisliche Erledigungen der Dispensgesuche von Seite der außer dem Sitze des Feldsuperiorates dispensirenden Militärgeistlichen beschränkt wird; daher etwaige Recurse über derlei abweisliche Erledigungen bei den Feldsuperioraten, mit Ausnahme jenes von Wien, wo sich das apostolische Feldvicariat das Dispensationsrecht vorbehalten hat, einzubringen sind.

Erzherzog **Wilhelm** m. p.
Feldmarschall-Lieutenant.

V e r z e i c h n i s s

jener Militärseelsorger, welchen nebst den Feldsuperioren die Ermächtigung zur kirchlichen Dispensation von dem Eheaufgebote ertheilt wird.

In Niederösterreich:

Keiner.

In Oberösterreich:

Der provisorische Garnisons-Caplan in Salzburg.

Der Untererziehungshaus-Caplan in Enns.

In Tirol:

Der Garnisonsspitals-Caplan in Innsbruck.

Der Garnisons-Caplan in Kufstein.

In Steiermark:

Der Garnisonsspitals-Caplan in Graz.

In Böhmen:

Der Garnisons-Caplan in Josephstadt.

Der Garnisonsspitals-Caplan in Theresienstadt.

In den deutschen Bundesfestungen:

Der Garnisons-Caplan in Mainz.

Der jeweilige Regiments-Caplan des in Rastatt dislocirten Infanterie-Regiments.

In Mähren:

Der Garnisonsspitals-Caplan in Kloster-Gradisch nächst Olmütz.

tego ostatniego; gdy tymczasem zakres działania superyorów polowych ogranicza się na stolice, gdzie swą siedzibę mają i na rozstrzygnięcia odmownych rezolucyi podań o dyspensę ze strony duchownych wojskowych dyspensujących poza siedzibą superyoratu polowego; podobne przeto rekursa od takiej odmownej rezolucyi wniesione być mają do superyoratów polowych, z wyjątkiem superyoratu w Wiedniu, gdzie sobie Apostolski Wikaryat polowy zastrzegł prawo dyspensacyi.

Arcyksiążę **Wilhelm** m. p.
Feldmarszałek - Porucznik.

K o n s y g n a c y a

onych księży wojskowych, którym obok superyorów polowych nadaje się umocowanie do kościelnej dyspensacyi od zapowiedzi.

W Austrii niższej:

Zaden.

W Austrii wyższej:

Tymczasowy kapelan garnizonu w Salzburgu.
Kapelan niższego domu wychowania w Enns.

W Tyrolu:

Kapelan szpitalu garnizonowego w Innsbruku.
Kapelan garnizonu w Kufstein.

W Styrii:

Kapelan szpitalu garnizonowego w Gracu.

W Czechach:

Kapelan garnizonu w Jozefstadt.
Kapelan szpitalu garnizonowego w Terezyenstadt.

W twierdzach Związku niemieckiego:

Kapelan garnizonu w Moguncyi.
Kaźdoczasowy kapelan pułkowy dyslokowanego w Rasztacie pułku piechoty.

W Morawii:

Kapelan szpitalu garnizonowego w klasztorze Hradyszczu w pobliżu Ołomuńca.

In Galizien:

- Der Garnisonsspitals-Caplan in Krakau.
- Der Garnisonsspitals-Caplan in Czernowiz.

In Ungarn:

- Der erste Invalidenhaus-Seelsorger in Tyrnau.
- Der Caplan des Militärgeschütes in Mezöhegyes.
- Der Garnisonsspitals-Caplan in Comorn.
- Der jeweilige Caplan des in Großwardein dislocirten Regiments.
- Der Obererziehungshaus-Caplan in Kaschau.

In Italien und Syrien:

- Der Garnisonsspitals-Caplan in Mailand.
- Der Spitals-Caplan in Cremona.
- Der Garnisons-Caplan in Padua.
- Der Garnisons-Caplan in Vicenza.
- Der Garnisons-Caplan in Palmanuova.
- Der Garnisonsspitals-Caplan in Venedig.
- Der Garnisons-Caplan in Piacenza.
- Der Garnisons-Caplan in Ferrara.
- Der Garnisons-Caplan in Laibach.
- Der Garnisonsspitals-Caplan in Triest, für Militärpersonen der Landarmee.

In Stebenbürgen:

- Der Garnisons-Caplan in Carlsburg.

In Kroatien, Slavonien, Dalmatien und dem Banate:

- Der Garnisons-Caplan in Brood.
- Der Garnisons-Caplan in Zara.
- Der Garnisons-Caplan in Spalato.
- Der Garnisons-Caplan in Ragusa.
- Der Garnisons-Caplan in Cattaro.
- Der Garnisonsspitals-Caplan in Peterwardein.
- Der Garnisonsspitals-Caplan in Temeswar.

Für die k. k. Kriegsmarine:

- Der Marine Superior in Triest.
- Der exponirte Marine-Caplan in Venedig.

W Galicyi:

- Kapelan szpitalu garnizonowego w Krakowie.
 Kapelan szpitalu garnizonowego w Czerniowcach.

W Węgrzech:

- Pierwszy ksiądz domu inwalidów w Tyrnawie.
 Kapelan stadniny wojskowej w Mezöhegyes.
 Kapelan szpitalu garnizonowego w Komornie.
 Każdoczasowy kapelan pułku, w Wielkim Warządynie dyslokowanego.
 Kapelan wyższego domu wychowania w Koszycach.

We Włoszech i Illyryi:

- Kapelan szpitalu garnizonowego w Medyolanie.
 Kapelan szpitalu w Kremonie.
 Kapelan garnizonu w Padwie.
 Kapelan garnizonu w Wiczency.
 Kapelan garnizonu w Palmanuova.
 Kapelan szpitalu garnizonowego w Wenecyi.
 Kapelan garnizonu w Piacenzy.
 Kapelan garnizonu w Ferrarze.
 Kapelan garnizonu w Lublanie.
 Kapelan szpitalu garnizonowego w Tryeście, dla osób wojskowych armii krajowej.

W Siedmiogrodzie:

- Kapelan garnizonu w Karlsburgu.

W Kroacyi, Sławonii, Dalmacyi i Banacie:

- Kapelan garnizonu w Brodzie.
 Kapelan garnizonu w Zadrze.
 Kapelan garnizonu w Splicie.
 Kapelan garnizonu w Dubrowniku.
 Kapelan garnizonu w Katorze.
 Kapelan szpitalu garnizonowego w Piotrowaradynie.
 Kapelan szpitalu garnizonowego w Temeszwarze.

Dla C. K. Marynarki wojennój:

- Superyor marynarki w Tryeście.
 Eksponowany kapelan marynarki w Wenecyi.

109.

Verordnung des Finanzministeriums vom 5. Juni 1857,

giltig für Kroatien, Slavonien und die kroatisch-slavonische Militärgränze,

womit das gemischte Bergcommissariat in Madoboj aufgehoben, und ein eigener exponirter Bergcommissär in Agram, mit der Unterordnung unter die Berghauptmannschaft in Laibach, provisorisch aufgestellt wird.

Siehe Reichs-Gesetz-Blatt, XXV. Stück, Nr. 109, ausgegeben am 13. Juni 1857.

110.

Erlaß der Ministerien der Finanzen und des Innern vom 6. Juni 1857,

(Reichs-Gesetz-Blatt, XXV. Stück, Nr. 110, ausgegeben am 13. Juni 1857),

giltig für alle Länder des allgemeinen Zollverbandes,

über die Zollbehandlung der Tod-Cigarren.

Im Einverständnisse mit dem Ministerium des Innern wird bestimmt, daß die unter dem Namen: Tod-Ciggaren im Handel vorkommenden aus wirklichen Tabakblättern verfertigten Cigaren als Tabakfabrikate nach T. Post 8, lit. b) zu behandeln sind, somit bei der Einfuhr aus dem Auslande dem für letztere festgesetzten Zolle und der Licenzgebühr unterliegen.

Die Bewilligung zum Bezuge dieser Cigarren ist ohne Unterschied der Menge, somit auch in den im §. 19, lit a) der Zoll- und Staatsmonopols-Ordnung, dann im §. 21, Absatz 7 der Vorerinnerung zum Zolltarife bezeichneten Fällen nur von der Finanzlandesbehörde und nur den Consumenten selbst auf ihren eigenen Namen gegen Beibringung eines ärztlichen Zeugnisses über die Nothwendigkeit des Gebrauches und über Zustimmung der in Sanitätsangelegenheiten competenten politischen Landes- oder Kreisbehörde zu ertheilen. Diese Bestimmung hat im lombardisch-venetianischen Königreiche von dem von der International-Zollcommission in Mailad festzusetzenden Tage, in den übrigen Kronländern aber mit 1. Juli 1857 in Wirksamkeit zu treten.

Freiherr von **Bruck** m. p. Freiherr von **Bach** m. p.

111.

Kaiserliche Verordnung vom 7. Juni 1857,

über die Tilgung der Schuld des ungarischen Grundentlastungsfondes.

Siehe Reichs-Gesetz-Blatt, XXV. Stück, Nr. 111, ausgegeben am 13. Juni 1857.

109.

Rozporządzenie Ministerstwa Skarbu z dnia 5. Czerwca 1857,

obowiązujące w Kroacji, Sławonii i Pograniczu Kroacko-Sławońskim,

mocą którego znosi się mieszany Komisaryat górniczy w Radoboju, a ustanawia się tymczasowo właściwy ekspozowany komisarz górniczy w Zagrzebiu, podporządkowany Starostwu górniczemu w Lubianie.

Obacz Dziennik Praw Państwa, Część XXV, Nr. 109, wydaną dnia 13. Czerwca 1857.

110.

Rozrządzenie Ministerstw Skarbu i Spraw Wewnętrznych
z dnia 6. Czerwca 1857,

(Dziennik Praw Państwa, Część XXV, Nr. 110, wydana dnia 13. Czerwca 1857),

obowiązujące we wszystkich Krajach powszechnego Związku cłowego,

o postępowaniu cłowym z cygarami jodowymi.

W porozumieniu się z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych postanawia się, iżby będące w handlu pod nazwą: cygar jodowych, z rzeczywistego liścia tytoniowego robione cygara, traktowane były jako fabrykaty tytoniowe wedle T. pozycyi 8, lit. b), a przeto podlegały w przywozie z zagranicy cłu dla ostatnich przeznaczonemu i należyłości licencyjnej.

Zezwolenie na sprowadzanie takich cygar udzieloném będzie bez różnicy ilości przeto także w wypadkach oznaczonych w §. 19, lit. a) regulaminu cłowego i monopoliów rządowych, niemniej w §. 21, ustępie 7. uwag przedwstępnych do taryfy cłowej, jedynie przez Skarbową Władzę Krajową, a to samym tylko konsumentom, na ich własne imię za załączeniem świadectwa lekarskiego o potrzebie używania i za przyzwoleniem politycznej Władzy Krajowej lub obwodowej, właściwej w sprawach sanitarność. Postanowienie to otrzyma moc obowiązującą w Lombardzko-Weneckim Królestwie z dniem, oznaczonym być mającym przez internacjonalną komisję cłową w Medyolanie, w innych zaś krajach Koronnych z dniem 1. Lipca 1857.

Baron **Bruck** m. p.

Baron **Bach** m. p.

111.

Rozporządzenie Cesarskie z dnia 7. Czerwca 1857,

o umorzeniu długu węgierskiego funduszu uwolnienia gruntowego.

Obacz Dziennik Praw Państwa, Część XXV, Nr. 111, wydaną dnia 13. Czerwca 1857.

112.

Kaiserliche Verordnung vom 7. Juni 1857,

über die Tilgung der Schuld des kroatisch-slawonischen Grundentlastungs-Fondes.

Siehe Reichs-Gesetz-Blatt, XXV. Stück, Nr. 112, ausgegeben am 13. Juni 1857.

113.

Kaiserliche Verordnung vom 7. Juni 1857,

über die Tilgung der Schuld des serbisch-banatischen Grundentlastungs-Fondes.

Siehe Reichs-Gesetz-Blatt, XXV. Stück, Nr. 113, ausgegeben am 13. Juni 1857.

114.

Verordnung des Justizministeriums vom 8. Juni 1857,

(Reichs-Gesetz-Blatt, XXV. Stück, Nr. 114, ausgegeben am 13. Juni 1857),

wirkfam für den ganzen Umfang des Reiches, mit Ausnahme der Militärgränze.

betreffend die Behandlung der Winkelschreiber.

Um den Vollzug der Vorschriften über die Bestrafung der Winkelschreiber auf eine mit der bestehenden Gesetzgebung übereinstimmende und in allen Kronländern gleichförmige Weise zu regeln, findet das Justizministerium Folgendes zu verordnen:

§. 1.

Als Winkelschreiber ist anzusehen:

- a) wer, ohne berechtigter Rechtsfreund zu sein, in denjenigen Streitsachen, in welchen sich die Parteien nach den Vorschriften der Proceßordnung eines Rechtsfreundes bedienen müssen, unbefugter Weise im Namen einer Partei einschreitet oder Eingaben für sie verfaßt;
- b) wer, ohne von der zuständigen Behörde dazu berechtigt zu sein, es zu seinem Geschäftsbetriebe macht, Rechtsurkunden oder gerichtliche Eingaben in oder außer Streitsachen, wenn auch das Einschreiten eines Rechtsfreundes bei denselben gesetzlich nicht vorgeschrieben ist, für Parteien zu verfassen oder als Bevollmächtigter derselben bei Gericht einzuschreiten, es möge der Bezug eines Entgeldes hierbei erwiesen sein oder die gewinnflüchtige Absicht auch nur aus der Menge der verfaßten Rechtsurkunden oder Eingaben, aus häufigen Einschreitungen in der Eigenschaft eines Bevollmächtigten, aus der Beibringung verstellter Cessionen oder aus anderen Umständen mit Grund zu folgern sein.

§. 2.

Die Untersuchung und Bestrafung der Winkelschreiberei steht, wenn sich in derselben nicht eine nach dem allgemeinen Strafgesetze strafbare Handlung darstellt, jenem Gerichte

112.

Rozporządzenie Cesarskie z dnia 7. Czerwca 1857,**o umorzeniu długu Kroncko-Slawońskiego funduszu uwolnienia gruntowego.**

Obacz Dziennik Praw Państwa, Część XXV, Nr. 112, wydaną dnia 13. Czerwca 1857.

113.

Rozporządzenie Cesarskie z dnia 7. Czerwca 1857,**o umorzeniu długu Serbsko-Banackiego funduszu uwolnienia gruntowego.**

Obacz Dziennik Praw Państwa, Część XXV, Nr. 113, wydaną dnia 13. Czerwca 1857.

114.

**Rozporządzenie Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 8.
Czerwca 1857,**

(Dziennik Praw Państwa, Część XXV, Nr. 114, wydana dnia 13. Czerwca 1857),

obowiązujące w całej objętości Cesarstwa, z wyjątkiem Pogranicza Wojskowego,

względem postępowania z pisarzami pokątnymi.

Ażeby uporządkować wykonanie przepisów o ukaraniu pisarzy pokątnych w sposób, zgodny z istniejącym prawodawstwem i jednaki we wszystkich Krajach koronnych, rozporządza Ministerstwo Sprawiedliwości co następuje:

§. 1.

Jako pisarz pokątny ma być uważany:

- a) który, nie będąc uprawnionym prawnikiem, w owych sprawach spornych, w których strony wedle przepisów procedury sądowej prawnika przybrać muszą, występuje w sposób nie dozwolony w imieniu jednej strony lub podania dla niej układu;
- b) kto, nie będąc od właściwej władzy do tego upoważniony, trudni się w sposób zarobkowy pisaniem dla stron dokumentów prawnych lub podań sądowych w sprawach spornych lub niespornych, choćby wystąpienie przy nich prawnika nie było prawnie przepisaniem, albo stawianiem za takowe w sądzie, bez różnicy, czy przy tém pobieranie za to płacy jest udowodnionem lub zamiar zysku cheiwy już z ilości ułożonych dokumentów prawnych lub podań, z częstych występowań we własności pełnomocnika, lub z załączenia udanych cessay lub z innych okoliczności zasadnie mógł być wnioskowany.

§. 2.

Sledztwo i ukaranie pisarstwa pokątnego, jeżeli z niego nie okazuje się czynność karygodna wedle powszechnej ustawy karniej, przystoi temu sądowi, u któ-

zu, bei welchem der Winkelschreiber unmittelbar oder mittelbar eingeschritten, oder bei welchem eine von demselben verfaßte Rechtsurkunde oder Eingabe überreicht worden ist. Dieß gilt auch von den Oberlandesgerichten und dem obersten Gerichtshofe rücksichtlich der bei denselben vorkommenden Fälle, soferne dieselben nicht für zweckmäßiger erachten, ein Gericht erster Instanz mit der Untersuchung und Entscheidung zu beauftragen.

§. 3.

Jedes Gericht hat die Untersuchung kraft seiner Disciplinargewalt zur Aufrechthaltung der gerichtlichen Ordnung von Amtswegen zu pflegen, und nach Erhebung des Gegenstandes gegen den der Winkelschreiberei schuldig Befundenen eine Geldstrafe von 5 bis 200 Gulden C. M. oder Arrest von 24 Stunden bis 6 Wochen zu verhängen.

§. 4.

Gegen die Entscheidung steht dem Betheiligten der Recurs binnen 14 Tagen, vom Tage der Zustellung desselben gerechnet, an das höhere Gericht offen.

Gegen Entscheidungen des höheren Gerichtes, wodurch das erstrichterliche Erkenntniß bestätigt oder zu Gunsten des Beschuldigten abgeändert wurde, und gegen die Entscheidungen des obersten Gerichtshofes findet keine weitere Beschwerde Statt.

§. 5.

Gegen Advocaten und Notare, welche gerichtliche Eingaben, die von Winkelschreibern für dritte Person verfaßt werden, mit ihrer Unterschrift versehen oder auf was immer für eine andere Art die Winkelschreiberei begünstigen, ist im Disciplinarwege vorzugehen.

Graf **Nadasdy** m. p.

rego pisarz pokątny działał bezpośrednio lub pośrednio, lub do którego wniesiony został dokument prawny przez niego ułożony lub podanie. Toż samo dotyczy się Wyższych Sądów krajowych i Najwyższego Trybunału Sądowego względem wypadków u nich zachodzących, o ile te nie osądzą za rzecz stósowniejszą, przydzielić śledztwo i osądzenie sądowi pierwszej instancji.

§. 3.

Każdy sąd prowadzić ma śledztwo na mocy swój władzy dyscyplinarnej ku utrzymaniu porządku sądowego z urzędu i po wysłedzeniu przedmiotu wyznaczyć karę pieniężną od 5 do 200 złotych reńskich m. k. lub aresztu od 24 godzin do 6 tygodni uznanemu winnym pisarstwa pokątnego.

§. 4.

Przeciw rozstrzygnięciu wolny jest interesowanemu rekurs do dni 14, rachując od dnia doręczenia, do Sądu Wyższego.

Przeciw rozstrzygnięciom Sądu Wyższego, mocą którego wyrok pierwszej instancji będzie zatwierdzonym lub na korzyść obwinionego zmienionym, tudzież przeciw rozstrzygnięciom Najwyższego Trybunału Sądowego nie ma już dalszego zażalenia.

§. 5.

Przeciw adwokatom i notaryuszom, którzy podpisują sądowe podania, ułożone przez pisarzy pokątnych dla osób trzecich, lub w jakibądź inny sposób ułatwiają pisarstwo pokątne, należy postępować na drodze dyscyplinarnej.

Hrabia **Nádasdy** m. p.

